

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΙΡΑΙΚΑΙ Α' ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΟ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Προσκόμματα παρεμβληθέντα εἰς τὴν κατὰ τὸ θέατρον σκαφὴν ὑπὸ τινος τῶν κατεχόντων γῆπεδα ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ κοίλου καὶ τῆς ὀρχήστρας καὶ ἡ ἐλπίς ἀποσοβήσεως τούτων ἠνάγκασάν με νὰ καταλίπω ἐπὶ μικρὸν τὰ κατὰ τὰς σκαφὰς τούτας ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐκθέσεως ὀλοκλήρου τοῦ ἀπολειπομένου μέρους, ὅπερ ἤθελε συμπληρώσει ἐν βραχεῖ τὴν ὅλην ἔρευναν. Δυστυχῶς ὅμως πᾶσαι αἱ πρὸς κατανίκησιν τῶν ἀναφανέντων κωλυμάτων προσπάθειαι ἐματαιώθησαν ἀπέναντι τῆς ἐπιμονῆς μεθ' ἧς ἀνθίσταται εἰς τε τὰς ἐπισήμους καὶ ἰδιωτικὰς ἐνεργείας ὁ κατέχων διὰ τοῦ γηπέδου του μέρος τοῦ δεξιοῦ κέρατος τοῦ κοίλου καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀπὸ τοῦ κέντρου καὶ ἐξῆς τῆς ὀρχήστρας. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἐπιμονὴ τούτου καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ἡ ἀπραξία τῆς Ἑταιρίας δύναται ἐπὶ μακρὸν ἔτι νὰ περαταθῆ καλὸν θεωρῶ νὰ διεξέλθω, σύμφωνα πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε πορείαν, πάντα τὰ ἀνευρεθέντα, ἀφ' ἧς ἠδιέκοφα τὴν τῶν κατὰ τὸ κτίριον ταῦτο ἀφήγησιν, ἀφίπων τὰ λοιπὰ εἰς τὴν μετὰ τὴν ἐξιλέωσιν τοῦ κατόχου ἐνεργεῖαν.

Μετὰ τὰ ἤδη γνωστὰ γενόμενα μέρη (ἴδε *Παραρτῶν* ἐν φυλλ. Β' κίτου), οὐκ ὀλίγα προσετέθησαν ἐν τε τῷ κοίλῳ καὶ κατὰ τὸ λοιπὸν κτίριον διὰ τῆς καθ' ἑκάστην δραστηρίως προβαίνουσης ἐργασίας, χάρις τῇ συχνοτάτῃ ἐπιπτεῖα τοῦ "Ἀτλαντος τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας, τοῦ μόνου παρ' ἡμῖν ἐμπείρου περὶ τὰ τοιαῦτα, τοῦ ἀληθοῦς καὶ εἰλικρινοῦς διδασκάλου, Στεφάνου τοῦ Κουμανούδη.

Καὶ ἐν μὲν τῷ κοίλῳ, ἐν ᾧ ἐδημοσιεύοντο τὰ μνημονευθέντα ἀνευρίσκοντο καὶ ἕτερα μέρη παρουσιάσθησαν. δηλ. δύο ἔτι κερκίδες, ὥστε ἐφθασεν ἡ ἀριθμὸς τούτων ἤδη εἰς ἐννέκ, μετὰ ὑποφαινομένης ἀρχῆς τῆς δεκάτης καὶ τῶν μεταξὺ ἀναλογουσῶν κλιμακίδων. Ἐπειτα διηυθύνθη ἡ σκαφὴ πρὸς Ν. καὶ Α. παρακολουθοῦσα τὴν φορὰν τῶν τόξων τῶν κατὰ τὸ ἀνώτατον τοῦ κοίλου, πάντοτε ὅμως ἐπιφυλακτικῶς καὶ ὅσον ἦτο δυνατόν μετὰ προσοχῆς μὴ κινήσῃ τὸν χόλον τοῦ κατὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ κοίλου ἐμποδίσαντος τὴν σκαφὴν. Οὕτω δ' ἀνεφάνη ἡ γραμμὴ καὶ τῶν τριῶν τόξων καὶ τῶν διὰ μέσου τοίχων χωροῦσα ἐν καμπῇ πρὸς τὸ ΝΑ. καὶ τερματιζομένη ἐπὶ βράχου ἀρκούντως ὕψηλοῦ, καταλλήλως τετρημένου ὥστε νὰ ἀποτελῆ τὴν ἀνάχωσιν τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ κοίλου. Ὁ βράχος οὗτος εἶνε ὁ ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν ἀνευρεθέντα ὅμοιον κατὰ τὸ ἀριστερὸν πέρασ καὶ τὴν πρὸ αὐτοῦ πάρεδον, ἀκριβῶς δ' ἐκεῖνος, ὃν κατὰ μόλις ἀρξαμένην τὴν σκαφὴν, μετὰ τὴν ἀξίαν εἰς χεῖ-

ρας, ἀποξέσας τὰ χώματα ἔδειξα εἰς τὸν κ. Κουμανούδην, προκγγέλλων τὴν εὐρεθεῖσαν ἤδη δεξιὰν πύραρον.

Ταῦτοχρόνως ἤρχισε νὰ καθαρῖζεται καὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ κοίλου τὸ πρὸς τὴν ὁδὸν Φιλελλήνων ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ πρὸς Ἄ. καὶ ἐξῆς. Ἄλλ' ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὸ πρὸς τὴν εἰρημένην ὁδὸν μέρος ἐπαθε δεινὴν καταστροφὴν ὅτε ἐτέμνετο ἢ πρὸς τὴν Ζέαν αὕτη ὁδός. Πρὸς τὸ τέρμα τοῦ κοίλου ἐνταῦθεν ἀμφότερα τὰ ἐξωτερικὰ τόξα ἠφανίσθησαν μετὰ τῶν διὰ μέσου τοίχων, μόλις δὲ περὶ τὸ μέσον τῆς πλευρᾶς ταύτης ἀναφαίνεται τὸ δεύτερον τόξον καὶ περὶ τὸ τέλος τὸ τρίτον, τὸ ἐξώτερον· εἰς τοιαύτην δὲ θέσιν εὐρίσκονται ἔνεκα τῆς καταστροφῆς ὥστε κέλιστα δύναται νὰ δικαιολογηθῇ τὸ κατ' ἀρχὰς ἀκατανόητον αὐτοῦ ἀπὸ μέρους καὶ τινων τῶν εἶδη μονοστέρων καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀρχαιολογούντων. Διότι βλέπει τις λίθους μεμονωμένους ἐδῶ, τοίχους διεσπασμένους ἐκεῖ, ἀνοίγματα τετραγωνικὰ περαιτέρω, καὶ ταῦτα κατεστραμμένα, ἅτινα πάντα μόνον διὰ καταλλήλου ἀρμονικοῦ συνδυασμοῦ εἶνε καταληπτά, ἄλλως σύγχυσις καὶ ἀπορίαν ἐμβάλλοντα, καὶ μάλιστα πρὸ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος.

Ὡστε ἐπὶ τοῦ κοίλου οὕτως ἀποκλυφθέντος καὶ κατὰ τὸ ἀνώτατον αὐτοῦ πέρας παρουσιάσθησαν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἕτερον ἄκρον ἕγνη τοίχων ἀκτινωτῶν τὰ τόξα συνεχόντων εἴκοσι τριῶν. Οἱ τοῖχοι οὗτοι εὐρίσκονται εἰς ποικιλούσας ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις, ἄλλοτε μὲν μεγάλα ἄλλοτε δὲ μικρὰ ἀποτελοῦντες τὰ σφηνοειδῆ ἀνοίγματα, τὴν δὲ κατασκευὴν ἀνώμαλοι λίαν καὶ εὐδαμοῦ τῆς ὅλης γραμμῆς σῶσι, ἀλλὰ διεσπασμένοι ἢ πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τόξον. Ἐντὸς τοῦ ἑνδεκάτου ἀπὸ Ν. διαμερίσματος μεταξὺ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ μέσου τόξου καὶ κατὰ τὴν ΝΑ. γωνίαν αὐτοῦ εὐρέθη ἐνηκοδομημένον ἐν τοῖς τελευταίοις λίθοις τῶν θεμελίων, ἐδώλιον τοῦ θεάτρου καλῶς εἰργασμένον, λίθου ἐγχωρίου, μήκους 1,22, πλάτους 0,92, ὕψους 0,33. Καθαρισθέντος τοῦ περὶ αὐτὸ χώρου παρουσιάσθη ἐγγὺς αὐτοῦ καὶ δεύτερον ὅμοιον, μετὰ τοῦ πρώτου χρησιμεῖον ὡς πῶμα φρέατος ἐν τῷ βράχῳ τετμημένου καὶ ὑπὸ τὰ θεμέλια κειμένου. Ἡ ἐπιπέλασις τοῦ φρέατος αὐτοῦ ὡς ἔχει δηλοῖ, ὅτι ἐγένετο ἅτε κατασκευάσθη τὸ θέατρον ἐκ τῶν ἤδη παρεσκευασμένων ἐδωλίων. Ἐντὸς δὲ τοῦ μετὰ ταῦτα δωδεκάτου διαμερίσματος ἀνευρέθη ὁ ὄρος ὁ δημοσιευθεὶς ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ παρελθόντος μηνός, τὸ μόνον ἐνεπίγραφον λαίψανον τὰ ἐκ τῆς προκειμένης ἐρεῦνης.

Πέραν τοῦ κοίλου προσετέθη ἤδη εἰς τὰ ἐννέα προὔπάρχοντα ἀνοίγματα τοῦ ὑδραγωγείου καὶ δέκατον. Τὰ ἀνοίγματα ταῦτα ἀντιστοιχοῦσιν ἀκριβῶς πρὸς τὰς κερκίδας, τῶν δὲ μεταξὺ κλιμάκων ἀντίστοιχα εἶνε οἱ λίθοι οἱ χωρίζοντες τὰ ἀνοίγματα. Ἡδὴ δὲ δύναται τις πλέον νὰ ὀρίσῃ καὶ τὴν θέσιν τῶν κερκίδων ἦσαν δηλ. περιττοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἀκριβῶς δέκα τρεῖς, εἰ καὶ αὐτοῦ ἐτι δύσκολος θεωρεῖται ὁ προσδιορισμός.

Ἡ σκαφὴ χωρήσασα πρὸς τὸ ΝΑ ἀνέδειξε καὶ τὴν δεξιὰν πύραρον καὶ τὸ

πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἀπολειπόμενον τῆς σκηνῆς. Ὁ τοῖχος δηλ. ὁ μακρῆριος πρὸς τὸ ΝΔ. χωρῶν εἰς μῆκος μέτρων 24,22 σχηματίζεται καὶ ἐνταῦθα κατὰ ἄλλοτε περιγραφέν ἀντίθετον ἄκρον, ἀφίνων δηλ. πρὸς τὴν πάροδον προεξέχον τετράγωνον σχῆμα κτιρίου, οὗ ἀπεκαλύφθη ἡ δυτικὴ γωνία πρὸ τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ πάροδος. Δὲν ἀπεκαλύφθη κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ὁλόκληρον τὸ τετράγωνον κτίσμα, ἐξ ἀναλογίας ὅμως δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τὴν διάταξιν αὐτοῦ κατὰ τὰ ἐλλείποντα ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἤδη ἀντιθέτου πρὸς Β. μέρους, οὕτινος ἐφάνη ἡ πρὸς βορρᾶν ἀντικρὺ τοῦ βράχου τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, χωροῦσα γραμμὴ εἰς ἐξ μέτρων μῆκος, ἀπὸ δὲ τοῦ σημείου τούτου τρεπομένη κατ' ὀρθὴν πρὸς Α. καὶ τελευτῶσα εἰς ἀπόστασιν 2,13, ὅπου ἐξακολουθεῖ ὁ βράχος τετμημένος κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπί τι γραμμὴν. Μετὰ τρίτην καὶ τετάρτην ἐν τεθλασμένη κατ' ὀρθᾶς κάθετον καμπὴν τοῦ βράχου ἀναφαίνεται, ἀφίνων κενὸν τι ἐν τῷ μεταξύ, ὁ γνωστὸς τοῖχος ὁ ὀπισθεν τοῦ προσκηνίου ὁ διευθυνόμενος πρὸς Ν. παραλλήλως τῷ τοίχῳ τοῦ προσκηνίου. Ὁ τοῖχος οὗτος καὶ κατὰ τὸ νότιον μέρος χωρῶν ἔχει μῆκος 29,60 περίπου καὶ σταματᾷ καὶ κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἰς τομὴν τοῦ βράχου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀφίσταται ὀλίγον, ἀφίνων κενὸν κατάλληλον εἰς ἐνίδρυσιν ἄλλου λίθου· τούτου δὲ τοῦ κenoῦ σαφεστέρην τὴν σημασίαν θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατόπιν.

Εἰς ἀπόστασιν 4,85 ἀπὸ τοῦ τοίχου τούτου παραλλήλως ὀπισθεν αὐτοῦ ἐκταίνεται μακροτέρα γραμμὴ θεμελιώσεως ἐν τῷ βράχῳ ἐνεσκαμμένης εἰς βάθος 0,85. Ἡ γραμμὴ αὕτη, ἀρκούντως βαθεῖα, φέρει ἔχνη ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τοῦ ἐνιδρυμένου τοίχου, λίθους κατὰ χώραν κειμένους. Παρεκτεινομένη κατὰ τι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τοῦ προηγουμένου τοίχου, κάμπτεται κατ' ἀμφοτέρωθεν τὰ ἄκρα. ἐν γωνίᾳ ὀρθῇ πρὸς τὸ ΒΔ., εἰς μῆκος 6,40 κατὰ τὸ Ν. κέρως καὶ 6,10 κατὰ τὸ Β., ἀποτελεῖ δ' οὕτω στενόμακρον οἰκοδόμημα, ὅμοιον ἐν μέρει ταῖς στοαῖς. Κατὰ τὸ Ν. ἄκρον ἐπὶ τοῦ πέρατος τῆς πρὸς τὸ ΒΔ. προεξοχῆς ἐσώθη ὁ τελευταῖος λίθος ἐν τῷ βράχῳ κατὰ χώραν καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος ἕτερος ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλευρᾶς ταύτης καὶ τρίτος μέγας ἐπὶ τῆς πρὸς Α. γωνίας. Ὁ κατὰ τὸ σχῆμα στοᾶς ἐκτεινόμενος οὗτος τοῖχος κατὰ τὰς δύο προεξοχὰς αὐτοῦ ἀπέχει ἰκανῶς τῶν ἄκρων τοῦ προηγουμένου σημειωθέντος τοίχου τοῦ ὀπισθεν τοῦ προσκηνίου, οὕτως ὥστε ἀφίνεται ἀνοιγμὰ ἐν ᾧ ἦτο ἴσως κατεσκευασμένον θύρωμα, καὶ τοῦτο συντείνει τὰ μέγιστα εἰς ἐρμηνείαν καὶ τῆς προμνημονευθείσης ἐν τῷ βράχῳ τομῆς κατὰ τὰ τέρματα τοῦ προμνημονευθέντος τοίχου ἀμφοτέρωθεν, μάλιστα δ' ἐνισχύεται τις εἰς τοῦτο ἐκ τοῦ κατὰ τὸ βόρειον ἄκρον. Ὡστε τὸ κενὸν τοῦτο, οὗ ἀνωτέρω ἐρμήσθημεν, ἐχρησίμευσεν εἰς ἐνίδρυσιν τῆς παραστάδος θύρας εὑρισκομένης κατὰ τὰ δύο ἄκρα τοῦ μετὰ τὴν σκηνὴν οἰκοδομήματος, στοᾶς, ἢ τινος τοιούτου.

Ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ ὀπισθεν τοῦ προσκηνίου ἐν ἔτι σημείον παρατηρήσεως ἄξιον ἀπαντᾷ· λείψανον δηλ. κίονος λίθου ἐγγωρίου ὀλίγον πρὸ τοῦ τέρματος τοῦ Ν. κατὰ χώραν ἰδρυμένον, ἐμβάλλει εἰς ἀπορίαν διὰ τὴν θέσιν αὐτοῦ ὡς

πρὸς τὸ λοιπὸν σχέδιον. Περιέργος ἔτι καὶ δυσεξήγητος εἶνε ἡ μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν σκηνὴν διαχωρισμάτων ποικίλη διαίρεσις καὶ τομὴ τοῦ βράχου. Περιεργότατον δὲ πάντων τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ὕψωμα τοῦ βράχου τὸ ἀμέσως πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ κατὰ τὸ μέσον αὐτῆς τετμημένον, τὸ πρὸς τὴν ὀρχήστραν κατακλινῆς ἡρέμα, ὡσεὶ τεσσάρων μέτρων ἔκτασιν ἔχον.

Ἀκόμη ἔχω νὰ προσθέσω ἐκ τῶν κατὰ τὴν ὀρχήστραν τὴν διαφορὰν ἑνὸς τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγείου, τοῦ πρὸς τὴν σκηνὴν δηλ. πρώτου ἀριστερόθεν. Τοῦτο μετὰ ὑπαλογισμὸν οὐχὶ ἀκριβῆ ἴσως τοῦ ἄλλου χώρου, εἰς εἰκονομίαν τοῦ ἀπολειπομένου, κατασκευάσθη μῆκος ἔχον μείζον τῶν ἄλλων, ἦτοι 2,92. Ἐντὸς τοῦ τελευταίου τούτου ὑπάρχει καὶ ἡ ὀπή, δι' ἧς ἐξεβαλλοῦν τὰ ὕδατα δι' ὄχτου διευθυνόμενα πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἡ ὀπή πρὸς τὸ ΝΑ. ἀποβλέπουσα, εἶνε ἀψιδωτῆ, ὕψους 0,50 περίπου, πλάτους 0,40. Τὸ δ' ἐπιωτερικὸν τοῦ ὑδραγωγείου πλάτος εἶνε 0,80, κατὰ δὲ τὸ στόμιον μόνον 0,72.

Ἐνταῦθα δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι τεμαχίζεται ἡ ξηρὰ ἀφήγησις τῆς σκαπῆς τοῦ θεάτρου, ἢ τῆς πορείας τῆς ἐργασίας καὶ τέλος ἡ ἐξέλιξις τῆς δι' ἔργου πλέον, δι' αὐτῆς τῆς σκαπάνης, ἐπικυρώσεως τῆς ὑπάρξεως θεάτρου κατὰ τὴν Πειραικὴν χερσόνησον. Ὅποῖον τὸ θέατρον τοῦτο, πότε κατασκευάσθη, ὅποιαν ὀνομασίαν ἔφερε, πῶς καταστράφη καὶ οὕτως ἐν ἐρείπιοις περιῆλθεν εἰς ἡμᾶς, καὶ τόσα καὶ τόσα ἄλλα ἀποβλέποντα τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ τὴν ἄλλην, ἔπειτα καὶ γενικώτερὰ τινα περὶ τῶν τοῦ Πειραιῶς θεάτρων, ταῦτα πάντα, ἐκτὸς τῆς μέχρι τοῦδε ξηρᾶς ἀφηγήσεως κείμενα, ἀποτελοῦσιν ἴδιον κύκλον ἰδίως καὶ εὐρυτέρως χρήζοντα ἐρεῦνης.

Β'. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΟ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΟΥΝΙΧΙΑ.

Ἀφ' οὗ ἀπεκκλύθη τὸ ἀμφισβητούμενον τοῦ Πειραιῶς θέατρον, ἀπελείπετο νὰ βεβαιωθῇ ἤδη ἂν διέσωζε καὶ τὸ ἕτερον, τὸ γνωστὸν ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Μουνιχίας, ἂν διέσωζεν ἀξιοσημεῖωτα ἴχνη ὑπὸ τὰ χῶματα τὰ ἐπισωρευθέντα ἐπὶ τοῦ χώρου, ἂν κατέχει κατὰ τὴν Δ. πλευρὰν τοῦ λόφου τῆς Μουνιχίας. Πρὸ ἐτῶν ἱκανῶν ἐφάνετο μὲν ὁ χώρος ἐπιτήδειος εἰς ὑπαρξίν τοιούτου κτιρίου καὶ ἐτοποθετεῖτο ἐκεῖ τὸ ἐν καὶ μόνον ὑπὸ τῶν πλείστων σημειούμενον θέατρον τοῦτο τῆς Μουνιχίας καὶ ἐδεικνύοντο ὑπὸ τῶν σημειούτων τοπογράφων καὶ λείψανα τούτου, ἐθεωρεῖτο δ' ἀσφαλεστάτη ἢ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο θέσις του, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχον μαρτύρια ἱκανὰ, τὰ ἐκ τῆς σκαπάνης, ἵνα πείσωσιν εἰς τοῦτο, διὸ τὰ πάντα περιωρίζοντο, μάλιστα τὰ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ θεάτρου, περιωρίζοντο εἰς λόγους.

Μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν ὁμως τοῦ θεάτρου τοῦ Πειραιῶς, τοῦ κατὰ τὴν Ζέαν, ἀπεφάσισεν ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία, ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑπαρξίν δύο

ἐν Πειραιεὶ θεάτρων καὶ διὰ πραγμάτων, νὰ ἐνεργήσῃ ἐρευνας εἰς τὸ ὑποδεικνύμενον μέρος. Διότι τῆ ἀληθείᾳ ἦτο μὲν γνωστὴ, γνωστοτάτη ἢ θέσις τοῦ θεάτρου εἰς πρότερον χρόνον καὶ θὰ ἐφαίναντο βεβαίως τὰ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν σημειούμενα λείψανα, ἀλλ' ἔκτοτε ἠλλοιώθη ὁ τόπος τοσοῦτον ὥστε καὶ εἰς τοὺς κάλλιστα εἰδόμενος νὰ φαίνεται ὅλως ἄγνωστος, ἔνεκα τῶν χωμάτων τῶν ἀπὸ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου ὑπὸ τῶν βροχῶν καταπεσόντων, τὸ πλεῖστον δ' ἔνεκα τῆς ἐπισωρεύσεως ἣν ἐνήργησεν ὁ κάτοχος τοῦ τόπου ἐκείνου πρὸς ἰσοπέδωσιν τοῦ κατακλινοῦς τοῦ ἐδάφους. Καὶ οἰκίσκοι δ' ἐρπύσαντες ἐφθασαν μέχρι τῆς θέσεως τῆς ὀρχήστρας σχεδόν, ὥστε καὶ ἡ ὄψις τοῦ τόπου μετεβλήθη οὐσιωδῶς, καὶ διὰ τὰς ἐργασίας πλεῖστα ὑπάρχουσι τὰ προσκόμματα.

Ἐν τούτοις ἡ Ἐπιτομή διὰ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτῆς κ. Δ. Φιλίου ἐποιήσατο ἔναρξιν τῆς σκαφῆς μετὰ διαφόρους δ' ἀγόνους δοκιμὰς παρουσιάσθη ἐπὶ τέλους μέρος τοῦ ὑδραγωγείου τοῦ περὶ τὴν ὀρχήστραν καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτὸ πρὸς τὸ κοῖλον τελευταία βεθμία. Τὸ ἐσπέρας τοῦ Σαββάτου (5 Ἰουνίου) εἶχε φανῆ μέρος δύο ἀνοιγμάτων καὶ ὁ διὰ μέσου χωρίζων λίθος. Διότι παραδόξως καὶ τοῦτο ἔχει τὸ ὑδραγωγεῖον καθ' ὁμοίον τινε τρόπον πρὸς τὸ τοῦ Πειραιῶς κτεσκευασμένον μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὰ ἀνοίγματα φέρουσι καὶ χεῖλος εἰς ἐπικουμβήσιν βεβαίως τοῦ καλύπτοντος πώματος· ἔτι δ' ἐν τούτῳ τὸ μῆκος τῶς ἀνοιγμάτων ὑπερβαίνει τὸ τῶν ὁμοίων τοῦ ἑτέρου, τὸ δὲ πλάτος αὐτῶν ὦν καὶ τὸ τῶν χωρίζοντων λίθων φαίνεται μικρότερον τοῦ τῶν ἄλλων.

Ἐντὸς ὀλίγου λοιπὸν καθαριζομένου καὶ τούτου θὰ εἶνέ τις εἰς θέσιν νὰ ὀμιλήσῃ περὶ τῶν δύο θεάτρων τοῦ Πειραιῶς καὶ ἐπιχειρήσῃ τὸ κυριώτερον, τὴν διάκρισιν αὐτῶν τὴν κατὰ τὸ ὄνομα, ἵνα δευχθῆ ὅτι ἔχει λόγον καὶ λόγον ἰσχυρὸν ἢ παρὰ τὰς παλαιὰς νῦν μὲν τοιαύτη νῦν δὲ τοιαύτη ὀνομασία, ἐπειδὴ παρὰ μὲν Θουκυδίδῃ καὶ Λυσίᾳ τὸ θέατρον φέρει τὸν προσδιορισμὸν τὸ πρὸς τῆ Μουνιχία, Μουνιχίαι, παρὰ δὲ Ξενοφῶντι τὸ ἐκ Πειραιεὶ ἀφορίζεται ὅλως ἀντιδιαστελλόμενον σαφέστατα καὶ εὐκρινέστατα τοῦ πρώτου. Εἶνε δὲ σπουδαία ἡ διάκρισις τῶν δύο θεάτρων καὶ ἡ τοποθέτησις τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι, διὰ τε τὴν εὐχερεστέραν λύσιν τοῦ χωρίου ὅπου ἀναφέρεται καὶ τὸν ἐκ ταύτης ἀσφαλέστερον καθορισμὸν σημείων τινῶν τῆς τοπογραφίας τοῦ Πειραιῶς, ἕτινα ἄλλως παρ' ἄλλοις φέρονται ἔνεκα ἐσφαλμένης ἐκδοχῆς σημείων τινῶν τῆς πόλεως καὶ ἐσπευτμένης λίαν παρατηρήσεως τῶν προσδιοριστέων.

Ἐν Πειραιεὶ τῆ 6ῃ Ἰουλίου 1880.

ΙΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΗΣ
καθηγητῆς τοῦ ἐν Πειραιεὶ Γυμνασίου

ΡΩΜΑΙΚΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

Ἐξ ὧν ἀνήνεγκε τῆ Ἀκαδημείᾳ τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ τῶν Γραμμάτων ὁ διευθύνων τὴν ἐν Ῥώμῃ γαλλικὴν Σχολὴν κ. Geffroy μανθάνομεν τὰ ἑξῆς

περί τῶν ἐκεῖ ἀνασκαφῶν καὶ ἄλλων ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν, ἃ σπεύδομεν, κατὰ τὸ σῦνηθες, νὰ μεταδώσωμεν ταῖς ἀναγνώσταις τοῦ Παρνασσοῦ.

Ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐκαθαρίσθησαν καὶ ἀνεδείχθησαν ἡ Κωνσταντινικὴ λεγομένη βασιλικὴ ἔτι δὲ καὶ τρεῖς ναοὶ, οἵτινες ὁμοῦ εἶχον χρησιμεύσει εἰς ἀποτέλεσιν τῆς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ. Ἐκεῖ ἀνεσκάφησαν καὶ πλείσται ἐπιγραφαί, ὧν μία, ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων, ἐγένετο θέμα τῆς μελέτης τοῦ ἐπ' ἐσχάτων ἐν Ῥώμῃ διατρίψαντος διακρεποῦς ἀρχαιολόγου καὶ πολιτικοῦ ἀνδρὸς κ. Οὐαδδιγγτῶνος. Μετὰ τὰ ἔργα ταῦτα ἐπιστάντος τοῦ θέρους διεκόπησαν, ὡς εἶκός, αἱ ἀνασκαφαὶ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ Φερνεσίᾳ καὶ ἐκλείσθη, κατὰ τὸ εἰωθός, καὶ ἡ Οὐατικανὴ βιβλιοθήκη, ὥστε καὶ αἱ περὶ τὰ χειρόγραφα ἐργασίαι τῶν παρὰ τὸν Τίβεριν λογίων κατέπαυσαν. Τῆς Φερνεσίνας αἱ ἀνασκαφαὶ δὲν θὰ ἐπαναληφθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Τιβέρως ἐπιτροπείας, παρὰ ἂφ' οὗ πρότερον κτισθῆ παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ ἀντὶ τοῦ σημερινοῦ προχώματος λίθινον κρηπίδωμα πρὸς προφύλαξιν τοῦ πολυτίμου παλατίου, ἔνθα τόσα λαμπρὰ λείψνα τῆς ἀρχαιότητος εὐρέθησαν. Δὲν κρίνομεν δὲ ἔξω τοῦ προκειμένου νὰ ἀναγγείλωμεν ἐνταῦθα ταῖς φιλαρχαίσις ὅτι ἂν ἐπιθυμῶσι περὶ Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων πληροφορίας πλείονας ἐκείνων, ἃς προσπαθεῖ νὰ μεταδώσῃ ὁ Παρνασσός, δύνανται νῦν εὐτυχῶς νὰ ἀναγνώσῃσι βιβλίον γαλλικὸν γλαφυρότατον μὲν κατὰ τὴν λέξιν ἀκριβέστατον δὲ κατὰ τὰς παρεχομένας εἰδήσεις. Το βιβλίον τοῦτο ἐφέτος (1880) ἐκδοθὲν, ἐπιγράφεται *Promenades Archéologiques, Rome et Pompei*, καὶ εἶνε ἔργον τοῦ περιπόστου τῆς Γαλλίας Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ ἐξάρχου λατινιστοῦ κ. Goston Boissier. Οἱ ἀρχαιολογικοὶ περίπατοι ἔχουσι συνηθροισμένην εἰς ἓν πᾶσαν ἀρχαιολογικὴν εἰδήσιν ἀναφερομένην εἰς τὰς ἀποκαλύψεις τὰς γενομένας μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1879. Τὰ κεφάλαια τοῦ βιβλίου, κεφάλαια μεγάλα, ἐπιγράφονται: περὶ τῆς ἀγορᾶς, περὶ τοῦ Παλατίνου, περὶ τῶν κρυπτῶν ἢ κατακομβῶν, περὶ τῆς τοῦ Ἀδριανοῦ ἐπαύλεως, περὶ τῆς Ὠστίας, περὶ τῆς Πομπηίας. Ταῦτα δὲ τὰ κεφάλαια εἶχον ἤδη πρότερον ἀπὸ τοῦ 1876, τμηματικῶς δημοσιευθῆ ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων, ἡμεῖς δὲ ἐν ταῖς προτέροις τόμοις τοῦ Παρνασσοῦ εἶχομεν πειραθῆ νὰ δώσωμεν τινὰ ἔννοιαν αὐτῶν.

Ἄς προσθέσωμεν ἀκόμη ὅτι ὁ διευθυντὴς τῆς ἐν Ῥώμῃ γαλλικῆς Σχολῆς ὀριστικῶς διαψεύδει, ἢν πρότερον ὑπὸ πᾶσαν ἐπιφύλαξιν εἶχε μεταδώσει εἰδήσιν ὅτι δῆθεν ὁ κ. Alb. Thomas ἐπαῖρος τῆς αὐτῆς Σχολῆς εἶχεν ἐν τύχει χειρογράφῳ περιλαμβάνοντι μέρος τῆς ἀπολεσθείσης Ἱστορίας, τοῦ Τρώγου Πομπηίου. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χειρόγραφον τοῦ δεκάτου αἰῶνος, γενημένης ἀκριβεστέρως ἐρεύνης ἐδείχθη ὅτι εἶνε παράδοξον ἀντίγραφον τοῦ Ἰουστίνου, τοῦ ἐπιτομῆως τοῦ Τρώγου, μετὰ πλείστων παρεμβολῶν ἐκ τῶν τοῦ Κικέρωνος, τοῦ Τακίτου, τοῦ Σαλλουστίου, τοῦ Σενέκα καὶ τοῦ Ἰουλίου Μαξιμου.

Τέλος, ἀγγέλλεται καὶ τοῦτο ἐκ Ῥώμης, ὅτι ἡ συλλογὴ τῶν μεσαιωνικῶν τεχνουργημάτων, ἣτις εἶχεν ἀρχίσει νὰ σχηματίζεται ἐν τινι στενῷ χώρῳ τοῦ ἄνω πατώματος τοῦ Μουσείου Κίρχερ, μετεκομίσθη εἰς τὰς εὐρείας αἰθούσας παλαιοῦ μοναστηρίου ὀνομαζομένου Carlo le Case.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 14 Ἰουλίου 1880.

Σ. Κ. Σ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΕΛΙΝΟΥΝΤΟΣ

Ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Ῥώμης *Φαρμούλα* ἐδημοσιεύθη ἐπιγραφὴ εὐρεθεῖσα κατὰ τὰς προσφάτους ἀνασκαφὰς τῆς Σελιναῦντος ἀρχαίας ἐλληνικῆς ἐν Σικελίᾳ πόλεως, ἥδε

ΘΕΟΙΣ ΚΑΤΑΧ:
ΜΑΡΚΙΑ ΚΑΙΣΑΡΟΣ Δ:
ΕΖΗΣΕΝ ΕΤΗ ΛΕ:
ΜΥΣΤΙΣ ΘΥΓΑΤΡΙ
ΙΔΙΑ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ

ἦται Θεοῖς καταχθονίοις· Μαρκία Καίσαρος δ. ἐζήσεν ἔτη λε'. Μύστις θυγατρί· ἰδία μνήμης χάριν.

Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων, ὁ τύπος τοῦ Σ εἰς C καὶ τὰ κύρια ὀνόματα δηλοῦσι τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τοὺς Καισαρικοὺς χρόνους. Τὸ λατινικὸν ὄνομα Μαρκία μαρτυρεῖ ὅτι ἡ θανοῦσα εἶχε μὲν λατινικὸν ὄνομα, ὡς δὲ ἰταλιῶτις κατοικοῦσα ἐν ἐλληνικῇ ἀποικίᾳ, ἐνθα ἐλάλουν ἐλληνιστί, ἡ ἐνταφιασθεῖσα ἦτο μία τῶν ἐλληνίδων ἀποίκων.

Δύο δυσκολίαι ἀπαντῶνται εἰς ἀκριβῆ ἐρμηνείαν τῆς ἐπιγραφῆς, τὸ μονόψηφον Δ καὶ ἡ λέξις Μύστις. Ὁ ἐκδότης τῆς ἐπιγραφῆς κ. Φ. Μαριώτης ἰταλὸς καὶ ἐλληνιστὴς ἐκλαμβάνει τὸ μονόγραμμα Δ ἀρχικὸν τῆς λέξεως δούλη ὡς συνηθεῖτο παρὰ Λατίνοις ἐπιγραφοποιοῖς νὰ γράφηται τὸ ἀρχικὸν L τῆς λέξεως Libertus (ἀπελεύθερος), καὶ τὸ S τῆς λέξεως Servus (δοῦλος)· περὶ δὲ τῆς λέξεως Μύστις λέγει ὅτι δηλοῖ ἱερείαν μεμνημένην (inpiata) ἢ ὄνομα κύριον. Ἐρμηνεύει ὅθεν «Agli dei infernali Marcia Serva di Cesare, visse anni 35. Mistide alla figlia col proprio per memoria. (Πρὸς καταχθονίους θεοὺς. Μαρκία δούλη Καίσαρος ἐζήσεν ἔτη 35. Μύστις πρὸς τὴν θυγατέρα της ἐξ ἰδίων διὰ μνήμην).

Οὐχὶ ἀλόγως τὸ ἀρχικὸν Δ ἐκλαμβάνει ὁ κ. Μαριώτης δούλην ὑπονοεῖν· διότι καὶ ἐν ἄλλαις ἐλληνικαῖς ἐπιγραφαῖς τὸ δούλη κινίττεται διὰ τοῦ Δ. (Boech corpus inscriptionum graecarum Vol. II ins 2104), ὡς καὶ τὸ ἐλεύθερος διὰ τοῦ Ε καὶ τὸ ἀπελεύθερος διὰ τοῦ Α. Οὔτε πρωτοφανὴς ἡ δήλωσις ἐτῶν τοῦ ἀποβιούντος ἐν νεκρικαῖς ἐπιγραφαῖς. Ἐν πόλλαις ὁμοίαις Κερ-

κυριακῆς καὶ Ἀττικῆς οὐ μόνον διὰ τῶν κεφαλαίων γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν Ἀττικῶν σημείων ἀριθμῶν γράφεται.

Τὸ Μύστις δὲν ἐκφράζει τὸν χαρκτηῖρα γυναικὸς μεμνημένης (iuniziata), ὡς στοχάζεται ὁ κ. Μαριώτης· ἀλλ' εἶναι κυριωνυμία λαμβανουμένη ἐκ μετουσιαστικοῦ ὀνόματος ἐκδηλοῦντος τὸ ἐπιτέθειμα μύστου, ἧς ἡ ὀνομαστικὴ ἀρσενικοῦ μύστις, καὶ τοῦ θηλυκοῦ μύστις (γεν. μύστιδος). Διὸ τὸ Μύστις εἶναι κύριον τῆς ἀφιερωσάσης μητρὸς πρὸς τὴν θυγατέρα Μαρκίαν ὀνομα. Τοῦτο εὐρήσκει καὶ ἐν ἄλλαις ἐπιγραφικῆς διασωζούσαις ὀνόματα θεῶν καὶ ἀνθρώπων ταυτώνυμα μετουσιαστικῶν, ὡς Πολίτης καὶ ἡ Πολίτις, ὁ Φάνης καὶ ἡ Φανίς. Μύστης ἐπωνυμία θεοῦ Διονύσου καὶ Μύστις ὄνομα νόμφης τροφῆς Διονύσου παρὰ Σιδωνίαις. Τὸ δὲ ἴδιον ἐννοεῖται ἐπιρρηματικῶς ὡς ἐξ ἰδίων ἢ ἰδίᾳ δαπάνῃ κατεσκευάσεν ἡ Μύστις τὸ μνημεῖον.

Ἐκ τούτων συνάγεται ἡ ἐξῆς ἐρμηνεία τῆς ἐπιγραφῆς — Θεοῖς καταχθονίοις Μαρκία Καίσαρος δούλη ἔζησεν ἔτη λε'. Ἡ δὲ Μύστις ἡ μήτηρ, ἐποίησε τὸ μνημεῖον τῆς θυγατρὸς εἰς μνήμην ἰδίᾳ δαπάνῃ.

Ἐκ Ζακύνθου 27 Ἰουνίου 1880.

Β. ΧΙΩΤΗΣ.

ΕΙΔΗΞΕΙΣ

Εἷς τῶν κίωνων τοῦ ἐν Σούνιῳ ναοῦ τῆς Σουινιάδος Ἀθηνᾶς κατέπεσεν ἐκ τῆς ὑγρασίας καὶ οἱ λοιποὶ δ' ἀπειλοῦνται ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ὑπὸ καταπτώσεως. Πρὸς τοῦτο μετέβη ἐπὶ τόπου ἐπιβάνουσα τοῦ πολεμικοῦ ἀτιμολοίου Σαλαμηνίας ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ συμβουλίου τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας μετ' εἰδήμονος ἀρχιτέκτονος καὶ μηχανικοῦ ὅπως σπουδάσῃ τὴν κατάστασιν τῶν λειψάνων τούτων. Γενόμενου δ' ὑπολογισμοῦ τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης ἧτις θ' ἀνέλθῃ εἰς τρισχιλίαις περίπου δραχμῶν, ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐταιρία ἀπεφάσισε τὴν τε ἰδρύσιν τοῦ καταπεσάντος κίονος καὶ τὴν στερέωσιν τῶν λοιπῶν ὡς καὶ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἐπιστηλίων.

— Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ἡ εἰς Σούνιον μεταβᾶσα ἐπιστρέφουσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀναβύσσου καὶ παρέλαβεν ἐπὶ τῆς Σαλαμινίας καὶ ἐκόμισεν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις μουσεῖον τοὺς δύο ἐκείνους ἐνεπιγράφους λίθους, οἵτινες κείμενοι ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Kiehoff καὶ τοῦ ἡμετέρου κ. Ραγκαβῆ.

— Αἱ παρὰ τὸ Δίπυλον ἀνασκαφαὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ἐληξάν οὐδενὸς ἑτέρου ἀξίου λόγου εὐρεθέντος πλὴν τῆς γνωστῆς νεκρικῆς στήλης.

— Ἐκ Χιωνεῖας γράφουσιν ἡμῖν ὅτι αἱ ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Σταματάκη ἐν τῷ ἐκκαρισθέντι περιβόλῳ τοῦ αὐτόθι λέοντος· ἀνευρέθησαν δὲ καὶ ἄλλοι νεκροὶ τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεσόντων, παρὰ τούτους δὲ καὶ ἔχνη ὅπλων ὡς φαίνεται ἐκ τῆς

κατιώσεως τῶν ὀστέων. Ἐκ τῶν νέων εὐρεθέντων νεκρῶν εἰς φέρει διαμπερές τραῦμα τῆς κεφαλῆς, ἄλλος δ' ἔχει τὰς πλευρὰς τετρακυσμένας. Οἱ νεκροὶ ἅμα εὐρισκόμενοι καλύπτονται μὲ λεπτὸν στρώμα χρώματος, ἢ διατήρησις ὅμως αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι φαίνεται δυσκολωτάτη.

— Τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον θέλει κατέλθει εἰς Ὀλυμπίαν ὁ διδάκτωρ κ. Τρόυ μετὰ τῶν κκ. Δαίρπφελδ καὶ Πούργολδ ὅπως ποιήσῃ συμπληρωτικὰς τινὰς σκάφας, αἵτινες θέλουσι διαρκέσει μέχρις Ἰανουαρίου, μεθ' ὃ ὁ μὲν κ. Πούργολδ θέλει ἔλθει εἰς Ἀθήνας ἐνθα θέλει παραμείνει ὡς ἑταῖρος τοῦ Γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, οἱ δὲ λοιποὶ δύο θ' ἀπέλθωσιν εἰς Βερολίνον.

— Ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καββάδίας ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου εἰς Δῆλον ἐνθα γίνονται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ὀμόλ αἱ ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς σχολῆς. Ὁ κ. Καββάδίας ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ κατατάξῃ καὶ τὸ ἐν Μυκῶν μουσεῖον τῶν ἐν Δῆλῳ γενομένων εὐρημάτων.

— Ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ διαπάναις τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ Reuleaux φίλου στενοῦ τοῦ ἀποβιώσαντος Φραγκίσκου Στράκ θέλει ἀνατεθῆ ἡ ἐξῆς ἐκ μαρμάρου ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή: «Ἐῷ εὐρέτῃ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, τῷ διαδώσαντι τὴν ἑλληνικὴν τέχνην ἐν Γερμανίᾳ, τῷ καθηγητῇ Φραγκίσκῳ Στράκ ἀποβιώσαντι κατ' Ἰούνιον τοῦ 1880 ἐν Βερολίνῳ, τὸν λίθον τοῦτον εἰς τῶν φίλων ἀνέθηκεν».

— Ἐκ τῶν δύο ἰταλῶν ἀρχαιολόγων οὓς ἀπέστειλεν ἐνταῦθα ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις πρὸς σπουδὴν ἐπιτοπίαν τῶν ἀρχαιοτήτων ὁ μὲν κ. Αἰμίλιος Γερσάρδινος μετὰ περιοδείαν τῆς Πελοποννήσου ἀνεχώρησε κληθεὶς εἰς Ῥώμην, ὁ δὲ κ. Α. Βιόλας ἀναχωρεῖ προσεχῶς, ἐλπίς δ' εἶναι ὅτι θέλει ἐπανέλθει τὸν χειμῶνα.

— Ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις προτίθεται νὰ συστήσῃ ἐν Ἀθήναις ῥωσικὴν ἀρχαιολογικὴν καὶ φιλολογικὴν σχολὴν ὁμοίαν τῇ Γαλλικῇ καὶ Γερμανικῇ σχολῇ. Πρὸς τοῦτο ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ὁ κ. Θεόδωρος Σόκολοφ καθηγητῆς ἐν τῷ ἱστορικο-φιλολογικῷ Ἰνστιτούτῳ καὶ ὑφηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Πετροπόλεως καὶ οἱ κκ. Γιαρεστέττ καὶ Δατίσοφ καθηγηταὶ ὁ μὲν ἐν Βίλνᾳ ὁ δ' ἐν Πετροπόλει.

— Ὁ κ. Φραγκίσκος Λενορμὰν δημοσιεύει ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ Contemporary Review σειρὰν ἀρθρῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων καὶ ἐπιγραφομένων les mystères d' Eleusis étude d' Histoire religieuse.

— Ἡ ἐν Λονδίνῳ ὑφισταμένη ἐταιρία ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐταιρία πρὸς διατήρησιν τῶν ἀρχαίων μνημείων» ἀπεράσισε τὴν συγκρότησιν εἰδικῆς ἐπιτροπῆς διαρκοῦς ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐπιτροπὴ τοῦ ἐν Βενετίᾳ ἁγίου Μάρκου» ἣτις σκοπὸν προτίθεται νὰ προστατεύσῃ τὴν διάσημον ἐκκλησίαν κατὰ πάσης ἀναγκαινίσεως ἐλαττωματικῆς καὶ παραβλαπτούσης τὸ ἀρχικὸν σχέδιον.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἤτις ἔχει ἔδραν τὸ Λονδίνον εἶναι διεθνῆς καὶ πάντα τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη θὰ ἀντιπροσωπεύωνται ἐν αὐτῇ. Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ὤρισθη ὁ ἀρχιτέκτων κ. Λύσανδρος Καυταντζόγλου.

— Ἀντικείμενον τοῦ ἐν Παρισίοις ἐφετεινοῦ γραφικοῦ διαγωνισμοῦ τοῦ ἐπιλεγομένου τῆς Ῥώμης καθότι ὁ βραβευόμενος ἀποστέλλεται εἰς Ῥώμην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, εἶχεν ὀρισθῆ ὁ ἀναγνωρισμὸς τοῦ Ὀδυσσεὸς καὶ τοῦ Τηλεμάχου κατὰ τὸ Π. τῆς Ὀδυσσεΐας· ταῖς διαγωνιζομένοις δ' ὑποψηφίαις ὑπεβλήθησαν ἰδίαι οἱ ἐξῆς στίχοι τῆς ἐν λόγῳ ἐκψωδίας (213—220).

Ὡς ἄρα φωνήσας (Ὀδυσσεύς) κατ' ἄρ' ἔζετο Τηλέμαχος δὲ
ἀμφιχυθεὶς πατέρ' ἐσθλὸν ὀδύρετο δάκρυα λείδων.

Ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ὑφ' ἡμερος ὤρτο γόοιο
κλαῖον δὲ λιγέως, ἀδινώτερον ἢ τ' οἰωνοὶ
φῆναι ἢ αἰγυπιοὶ γαμφώνυχες, οἷοί τε τέκνα
ἀγρόται ἐξείλοντο, πάρος πεπενηνὰ γενέσθαι.

Ὡς ἔρα τοί γ' ἔλεεινὸν ὑπ' ὄφρυσιν δάκρυον εἶδον
καὶ νῦ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδω φῶς ἡλίοιο.

Ἡ σκηνὴ ὡς γνωστὸν ὑπόκειται ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ Εὐμαίου. — Δέκα διηγηματικὰ εἰσέθησαν, ἐκρίθη δὲ παλλῶ ἀνώτερον τῶν λοιπῶν τὸ ἔργον τοῦ κ. Doucet, ὅστις καὶ ἔλαβε τὸ βραβεῖον.

— Ἐν Ῥωσσίᾳ ὑπὸ τινῶν φιλολογικῶν συλλόγων ἐσχηματίσθη ἑταιρεία, ἣτις προτίθεται νὰ μεταβῆ εἰς Βουλγαρίαν ὅπως ποιήσῃ ἀνασκαφὰς καὶ ἐν γένει ἐκμάθῃ τὴν χώραν ἐπισταμένως ὑπὸ ἀρχαιολογικῆν, ιστορικῆν, ἔθνογραφικῆν, κλιματολογικῆν κλπ. ἐπαφῆν. Κατὰ τὴν ἐσχάτως ἐν Πετρούπολει διαμονὴν τοῦ ἡγεμόνος τῶν Βουλγάρων παρουσιάσθησαν αὐτῷ τὰ ἀποκρίζοντα τὴν ἐν λόγῳ ἑταιρίαν πρόσωπα, ἦται ὁ Π. Σεμιόνου, ἀντιπρόεδρος τοῦ γεωγραφικοῦ Συλλόγου, ὁ καθηγητὴς Μπεκέτοβ, ἄρτι πρόεδρος τοῦ ἐν Πετρούπολει συγκροτηθέντος Συνεδρίου τῶν Φυσικομαθηματικῶν, ὁ Α. Μάικοβ, πρόεδρος τοῦ γεωγραφικοῦ Συλλόγου καὶ ὁ γνωστὸς πανσλαμιστὴς Μπογιάιτζ, ζητήσαντες παρὰ τοῦ ἡγεμόνος ἀρωγὴν ἐν τῇ πραγματοποιήσει τοῦ ἐν λόγῳ σχεδίου αὐτῶν, ὁ ἡγεμὼν ὑπεσχέθη πᾶν μέσον νὰ καταβάλλῃ ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου προσθέσας ὅτι αὐθωρεὶ θέλει φροντίσει μετὰ τὰς πρώτας ἀνασκαφὰς νὰ ιδρύσῃ Βουλγαρικὸν Ἑθνικὸν Μουσεῖον.